

Rimska umetnost

Čas

Rimska država se je raztezala čez vse Sredozemlje in čez večino Evrope. Oblast je bila z razliko Grčije centralna. Likovno ustvarjanje je bilo raznovrstno pa tudi uradna likovna umetnost za propagandni namen. Rimsko umetnost niso družile oblike, ampak predvsem motivi.

Arhitektura

Od Etruščanov so prevzeli tri pomembne konstrukcijske prvine: lok, obok, kupolo. Danes to razumemo kot tipično rimsko. Uporabljali so beton, zidove so oblagali s kamnitimi ploščami. Najpomembnejše in najveličastnejše stavbe so bile iz marmorja, pri gradnji so uporabljali tudi opeko. Zunanji zidovi niso bili nosilni, zato so imeli krasilno vlogo: reliefi, stebri, polstebri, največkrat s korintskimi kapiteli.

Zgledovali so se po Grkih in Etruščanih. Načrti so bili strogi: pravilen tloris, pravokotno sekajoče se ulice. Ob križišču obeh glavnih ulic je bil osrednji mestni trg – forum, ki je predstavljal središče javnega življenja. Forum je bil pravokoten, obdan s stebri, poleg so bile najpomembnejše javne zgradbe.

Svetišča so se zgledovala po etruščanskih in italških. Bila so na visokih podstavkih. Bazilika je bila pravokotna stavba, ki je bila tržnica ali sedež sodišča. Razdeljena je bila na tri ladje (srednja je bila višja, zgoraj so bila okna). Zaključevala jo je polkrožna apsida. Druga javne stavbe so bile še: kopališča, gledališča, amfiteatri. Velikanski slavnostni arhitekturni vhodi, skozi katere so potekali zmagoslavni sprevodi so bili slavoloki. Premožnejši so živeli v razkošnih hišah, kjer si bili prostori razporejeni okrog osrednjega dvorišča (atrija) in vrta, obdanega s stebriščem. Taka hiša se je imenovala domus. Revnejši so živeli v večnadstropnih pravokotnih blokih.

Kiparstvo

Najpomembnejši so portreti, ki so realistični in psihološko poglobljeni, služili pa so tudi propagandi cesarja, ki pa sicer ni bil povsem realističen, ampak idealiziran.

Pomembni so bili reliefi, ki so bili, podobno kot grški, globoki, v več prostorskih ravninah. Relievi so bili zgodovinski (prikazovali so politično življenje) in mitološki (namenjen čaščenju bogov). V 2. stoletju se je uveljavljal skeletni pokop, zato so klesali kamnite sarkofage in nagrobne reliefe.

Slikarstvo

V Pompejih in Herkulaneumu, ki ju je prekril pepel iz vulkana Vezuv so ohranjene stanovanjske in javne stavbe s stenskimi poslikavami. Ker so dobro ohranjene, lahko sledimo razvoju rimskega slikarstva »pompejanskega slikarstva«.

Tla in stene stavb so okraševali z mozaiki.

Ilustrirane knjige so se pojavile v Egiptu (knjige mrtvih), razmahnile pa so se v antiki. Od 4. stoletja so se zvitki začeli umikati vezani knjigi, papirus pa pergamentu.

Fajumski portreti so bili portreti na platnu ali lesenih deščicah, naslikane v tehniki enkavstike (tehnika z uporabo segretega čebeljega voska, barvnih pigmentov in nekaterih dodatkov). Med 1. in 4. stoletjem so take portrete v Egiptu (takrat pod Rimljani) polagali na mumije svojih pokojnikov. Prikazani so prijazno in realistično.

LIKOVNA NALOGA: na spletu poišči primere:

- Kolosej, Rim, 72-80
- Akvedukt, Pont du Gard, Francija, zgodnje 1. stoletje
- Konstantinov slavolok, Rim, 312-315
- Portret dečka, Fayum, Egipt, 2. stoletje, Mestni muzej umetnosti, New York

- Emonec, druga polovica 1. stoletja, Narodni muzej Slovenije, Ljubljana